

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: IV/1123-2/2019	
Érkezett: 2019 AUG 02. Személyesen	
Példány: 1	Kézelőiroda:
Melléklet: 1 iratlap db	Ju

Tisztelt Alkotmánybíróság

Budapest

Donáti u. 35-45.

1015

alkotmányjogi panasz kiegészítése

a NYÍRTERV-PLUSZ Tervező és Vállalkozó
Korlátolt Felelősségű Társaság (

zsnak

Lohn Ügyvédi Iroda (székhely:)

a IV/1123-1/2019. sz. alkotmányjogi panasszal
kapcsolatos eljárásban!

2019. augusztus 01.

Csatolva 3. db melléklet.

TISZTELT ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG!

Alulírott **NYÍRTERV-PLUSZ Tervező és Vállalkozó Korlátolt Felelősségű Társaság** ()
panaszos, kívül jegyzett és korábban csatolt meghatalmazással igazolt jogi
képviselünk útján ezennel az alábbi

alkotmányjogi panasz kiegészítést

terjesztjük a tisztelt Alkotmánybíróság elé az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény („Étv.”) 55/B. §-ával („Rendelkezés”) szemben IV/1123-1/2019. számon folyamatban lévő alkotmányjogi panasz eljárásban.

Alkotmányjogi panaszunkat az alábbiak szerint kiegészítjük és kérjük a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy a panaszt és annak jelen kiegészítését együtt, egységesen elbírálni szíveskedjék:

1 TÉNYÁLLÁS

1960. augusztus 5. napján megalakult társaságunk jogelődje, mely 1969. július 1. napján kezdte meg működését. Jogelődünk ()
()
lalat cégnév
alatt, állami vállalatként folytatott építészeti, építőmérnöki tevékenységet, kapcsolódó műszaki tanácsadást, szakmai tervezési tanácsadást, illetve műszaki, természettudományi kutatást és kísérleti fejlesztést.

1992. december 31. fordulónappal, az Állami Vagyonügynökség („ÁVÜ”) által meghirdetett ún. „önprivatizáció” vagy más néven „decentralizált privatizáció” I. ütemében a jogelőd vállalat átalakult, és az átalakulás során létrejött társaságunk, a jelenleg is működő NYÍRTERV-PLUSZ Tervező és Vállalkozó Korlátolt Felelősségű Társaság. Az átalakulás során a korábbi állami vállalat átalakult állami tulajdonú társasággá, az utóbbi az előbbi általános jogutódjaként. Az átalakulással kapcsolatos teljes dokumentációt M/1 szám alatt csatoljuk.

A jogelőd társaságban létrehozott építészeti-műszaki dokumentációkhoz és az azok alapján megvalósított épületekhez fűződő szerzői jog részét képező felhasználási jogok vagy vagyoni jogokat a hatályos számviteli szabályok szerint immateriális javakként kellett feltüntetni a vagyonmérlegben. A jogelőd társaságnak az átalakulás alapjául szolgáló vagyonmérlegeiben az immateriális javak az alábbiak szerint alakultak:

- Az 1992. január 1-jei állapotot tükröző vagyonmérlegben a szellemi termékek mint immateriális javak összesen 176 eFt értékben szerepeltek (M/1 sz. melléklet 32-33. oldalak).
- Az 1992. június 30-i állapotot tükröző vagyonmérlegben a szellemi termékek mint immateriális javak összesen 126 eFt értékben szerepeltek (M/1 sz. melléklet 14-16. oldalak).
- Az 1992. szeptember 30-i állapotot tükröző vagyonmérlegben a szellemi termékek mint immateriális javak összesen 117 eFt értékben szerepeltek (M/1 sz. melléklet 36-38. oldalak).

A Rendelkezéssel érintett felhasználási jogok, illetve vagyoni jogok kifejezetten nem szerepeltek tételesen sem a vagyonmérlegekben, sem az átalakulási dokumentációban, így átadásuk egyértelműen nem igazolható. Azonban ezek létét kétségtelenül alátámasztja többek között

- a jogelőd társaság **M/2** szám alatt csatolt cégkivonata,
- a jogelőd társaság vagyonmérlegében feltüntetett immateriális javak értéke (M/1 sz. melléklet 14-16., 32-33. és 36-38. oldalak),
- a jogelőd társaság által az átalakulást megelőzően készített tervekkel kapcsolatos várható szavatossági kötelezettségek listája (M/1 sz. melléklet 173-175. oldalak),
- a jogelőd társaság által az átalakulást megelőzően készített tervekkel kapcsolatos, az átalakulás alatt folyamatban lévő jogviták listája (**M/1** sz. melléklet 12-13. oldalak), valamint
- a vevőállomány leltérea 1992. június 30-i nappal (M/1 sz. melléklet 168-170. oldalak).

Társaságunk a jogelőd állami vállalatban létrehozott építészeti-műszaki dokumentációkhoz és az azok alapján megvalósított épületekhez fűződő szerzői jogokat megalakulása óta töretlenül gyakorolja.

Az Étv. – az egyes törvényeknek az építészeti alkotásokra, műszaki létesítményekre és azok terveire vonatkozó szerzői jogi szabályozással összefüggő módosításáról szóló 2018. évi CXXXIV. törvény („**Módtv.**”) 3. §-a útján – az alábbi 55/B. §-al („**Rendelkezés**”) egészült ki:

„55/B. § A jogutódlással megszűnt állami vagy tanácsi tulajdonú tervezővállalatokban létrehozott építészeti-műszaki dokumentációkhoz és az azok alapján megvalósított épületekhez fűződő szerzői jog részét képező felhasználási jog vagy vagyoni jog a nemzeti vagyon részeként az államot illeti meg, kivéve, ha egyértelműen igazolható, hogy az állam a jogutódnak azt kifejezetten átadta.”

2 AZ ELJÁRÁS FELTÉTELEINEK FENNÁLLÁSA

Az Abtv. 52. §-a (1) bekezdésében és (4) bekezdésében foglalt feltételek fennállnak, az alábbiak szerint.

2.1 Közvetlen hatályosulás

Az Alaptörvény R) cikkének (2) bekezdése értelmében az Alaptörvény és a jogszabályok mindenkre kötelezőek.

A jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény („**Jat.**”) 6. §-ának (1) bekezdése értelmében a jogszabály területi hatálya Magyarország területére terjed ki. A 6. § (2) bekezdésének a) pontja szerint a jogszabály személyi hatálya Magyarország területén a természetes személyekre, jogi személyekre és jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetekre, valamint Magyarország területén kívül a magyar állampolgárokra terjed ki.

A Jat. 7. §-ának (1) bekezdése szerint a jogszabályban meg kell határozni a hatálybalépésének napját, amely a jogszabály kihirdetését követő valamely nap lehet. Ugyanezen szakasz (7) bekezdése értelmében jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés a hatálybalépése napjának kezdetén lép hatályba.

A fenti Rendelkezés a Jat. fent hivatkozott szabályai és a Módtv. 12. §-ának (1) bekezdése alapján 2019. január 1. napján lépett hatályba, társaságunkra kiterjedő személyi hatállyal, így egyértelműen

megállapítható, hogy a Rendelkezés társaságunkra nézve külön cselekmény nélkül hatályosult.

2.2 Közvetlen érintettség

Társaságunk közvetlenül érintett, vagyis a Rendelkezés tárgyi hatálya alá esünk, mert társaságunk jogutódlással megszűnt állami tervezővállalatban létrehozott építészeti-műszaki dokumentációkhoz és azok alapján megvalósított épületekhez fűződő szerzői jogok jogosultja. Ennek alátámasztásul szolgál jelen beadványunkban és korábbi beadványunkban előadott tényállás, valamint az M/1 alatt csatolt átalakulási dokumentáció és az M/2 alatt csatolt cégkivonat.

2.3 Indítványozói jogosultság

Az Alaptörvény 24. cikke (2) bekezdésének c) pontja szerint az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja az egyedi ügyben alkalmazott jogszabálynak az Alaptörvénnyel való összhangját. Ezzel összhangban, az *Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény* („**Abtv.**”) 26. § (2) Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja alapján alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordulhat az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, ha az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének homályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, és nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás.

Tehát az Alaptörvény 24. cikke (2) bekezdés és az Abtv. 26.§-ának (2) bekezdése szerint indítványozói jogosultságunk fennáll.

2.4 Jogorvoslati eljárás nem áll rendelkezésre

Tekintve, hogy a fentiek alapján a Rendelkezés jogszabályként társaságunkkal szemben közvetlenül hatályosult, nincs rendelkezésünkre álló jogorvoslat.

Az Alaptörvény 25. cikk (1) bekezdése szerint a bíróságok igazságszolgáltatási tevékenységet látnak el. Ugyanezen cikk (2) bekezdése szerint a rendes bíróságok döntenek büntetőügyben, magánjogi jogvitában és törvényben meghatározott egyéb ügyben. Jelen ügy nem minősül sem büntetőügynek, sem magánjogi jogvitának, és nem is hatósági aktussal kapcsolatos, így nem tartozik Magyarország rendes bíróságainak hatáskörébe.

Törvény hatályon kívül helyezése kizárólag az Országgyűlés, megsemmisítése, illetve alkalmazásának megtiltása kizárólag az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozik.

A fentiek alapján az Alkotmánybíróság jelen eljárásán túl egyéb egyéni jogorvoslat számunkra nem áll rendelkezésre érdeksérrelmeink orvoslására.

3 INDOKOLÁS

Álláspontunk szerint eredetileg benyújtott panaszbeadványunk részletes és alapos jogi indokolást tartalmaz arra vonatkozóan, hogy a Rendelkezés miként sérti az Alaptörvény egyes rendelkezéseit, beleértve a jogi érvelés igényes levezetését. Azonban tekintettel a tisztelt Alkotmánybíróság felhívására, indokolásunkat tovább pontosítva, kiegészítve, ezek világosabb előadására teszünk kísérletet.

3.1 A sérelmezett törvényi rendelkezés

Az Étv. – az egyes törvényeknek az építészeti alkotásokra, műszaki létesítményekre és azok terveire vonatkozó szerzői jogi szabályozással összefüggő módosításáról szóló 2018. évi CXXXIV. törvény („**Módtv.**”) 3. §-a útján – az alábbi 55/B. §-al, vagyis a korábban hivatkozott Rendelkezéssel egészült ki:

„55/B. § A jogutódlással megszűnt állami vagy tanácsi tulajdonú tervezővállalatokban létrehozott építészeti-

műszaki dokumentációkhoz és az azok alapján megvalósított épületekhez fűződő szerzői jog részét képező felhasználási jog vagy vagyoni jog a nemzeti vagyon részeként az államot illeti meg, kivéve, ha egyértelműen igazolható, hogy az állam a jogutódnak azt kifejezetten átadta.”

A fenti Rendelkezés 2019. január 1. napján lépett hatályba.

3.2 A tulajdonhoz való jog sérelme

- a) *A létrehozott építészeti-műszaki dokumentációkhoz és az azok alapján megvalósított épületekhez fűződő szerzői jog részét képező felhasználási jog vagy vagyoni jog társaságunkat illette meg*

Társaságunk az alábbi jogszabályok alapján szerezte meg a [REDACTED] [REDACTED] létrehozott építészeti-műszaki dokumentációkhoz és az azok alapján megvalósított épületekhez fűződő szerzői jog részét képező felhasználási jogot és vagyoni jogot:

A szerzői jogról szóló 1969. évi III. törvény („régí Szjt.”) 1970. január 1. – 1999. augusztus 31. között hatályos szövege az alábbiak szerint rendelkezett:

„14. § (1) Ha a mű elkészítése a szerző munkaköri kötelezettsége és a munkáltató a munkaviszony tartalma alapján a mű felhasználására jogosult, a mű átadása a nyilvánosságra hozatalhoz való hozzájárulásnak minősül, és a felhasználás joga az átadással száll át a munkáltatóra. [...]”

Ezzel összhangban a [REDACTED] [REDACTED] 1989. október 2. napján kelt szerzői jogi szabályzata IV. címének 2. pontja kimondja: *„A kizárólagos felhasználás joga az átadással száll át a vállalatra. A vállalat a felhasználási jogát a működési körében gyakorolja, ide értve a felhasználási jog átruházását, versenytárgyaláson való indulást, marketing indítékú publikálását vagy kiállításon történő bemutatását.”* A szerzői jogi szabályzatot **M/3** szám alatt csatoltuk.

A gazdálkodó szervezetek és a gazdasági társaságok átalakulásáról szóló 1989. évi XIII. törvény („régí Átalakulási tv.”) 1989. július 1. - 1992. augusztus 26. között hatályos szövege szerint:

„8. § (1) az átalakulás során létrejövő gazdasági társaság az átalakult (egyesült) szervezet(ek) általános jogutóda.”

Ezzel egyezően a fentebbit felváltó, *a gazdasági társaságokról szóló 1988. évi VI. törvény („Gt. I.”) 1992. augusztus 27. - 1993. június 23. között hatályos szövege ekként rendelkezik:*

„338. § (1) Az átalakulás során létrejövő gazdasági társaság az átalakult gazdasági társaság általános jogutóda.”

Az általános jogutódlás a polgári jog évezredes hagyományának megfelelően azt jelenti, hogy a jogelőd valamennyi joga és kötelezettsége átszáll az általános jogutódra, külön megjelölés, felsorolás vagy bármely egyéb jogi tény igazolása nélkül is.

A hatályos szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény („Szjt.”) 16. §-ának (1) bekezdése értelmében *„a szerzői jogi védelem alapján a szerzőnek kizárólagos joga van a mű egészének vagy valamely azonosítható részének anyagi formában és nem anyagi formában történő bármilyen felhasználására és minden egyes felhasználás engedélyezésére. E törvény eltérő rendelkezése hiányában a felhasználásra engedély felhasználási szerződéssel szerezhető.”*

A fent hivatkozott rendelkezés is alátámasztja, hogy mi, mint tervezői jogutód jogosultak vagyunk a jogelőd gazdálkodó szervezet vagyonát képező szerzői jogi jogosultságok élvezetére, melybe beletartozik a szerzői jogi alkotások felhasználásának – megfelelő díjazás fejében – történő engedélyezése, illetve valamennyi, a művekhez kapcsolódó vagyoni jog érvényesítése.

Mindezek alapján tehát – ahogy korábbi beadványunkban is kifejtettük – társaságunk a [REDACTED]

létrehozott építészeti-műszaki dokumentációkhoz és az azok alapján megvalósított épületekhez fűződő szerzői jog részét képező felhasználási jogot és vagyoni jogot az 1992-es privatizáció során jogszerűen megszerezte.

b) *A Rendelkezés megszerzett vagyoni jogosultságainkat Alaptörvény-ellenesen elvonja*

ad 1

A Rendelkezés alaptörvény-ellenességének indokolása körében mindenekelőtt hivatkozunk arra, hogy szerzői jogi jogosultságaink alapjogi értelemben a tulajdonhoz való jog körébe tartoznak és a Rendelkezés ezen szerzői jogunkat elvonja a hivatkozott tervdokumentációk felett.

Az Alkotmányozó az Alaptörvény XIII. cikkével elismeri és védi a magántulajdont és az ahhoz kapcsolódó minden jogot. A tulajdon jogi fogalmát és tartalmát általában nem közvetlenül az Alaptörvény, hanem a más jogi normák határozzák meg. Az Alaptörvény által védett jogok körét és tartalmát ugyanakkor az Alaptörvény alapján kell megállapítani.

A tulajdonhoz való jog alatt a korábban tulajdonként megszerzett (és így az alkotmányos tulajdonvédelem alatt álló), „tulajdonszerű” vagyoni jogi igényeket védi az Alaptörvény XIII. cikke [lásd: 3048/2013. (II. 28.) AB határozat, 3030/2018. (II. 6.) AB határozat, 3199/2013. (X. 31.) AB határozat].

Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében azon vagyoni értékű jogokra terjed ki az alkotmányos tulajdonvédelem, amelyek „funkciójukat illetően tulajdonszerűek”. Ugyanis [a] tulajdonjog alkotmányos védelmének a polgári jogi tulajdonon kívüli, egyéb vagyoni értékű jogokra való kiterjesztése mögött a tulajdonnak az egyén autonómia-védő funkciója áll. A tulajdon alkotmányos védelme tehát tulajdonképpen bizonyos vagyoni jogi pozíciók (státuszok) alapjogi védelme” [lásd: 3051/2016. (III. 22.) AB határozat; 3209/2015. (XI. 10.) AB határozat].

A tulajdonjogot érintően a korlátozásoknak elsődleges formája a tulajdon elvétele (államosítás, kisajátítás), mely a legsúlyosabb beavatkozás, hiszen ez a tulajdon feletti – rendelkezési – jogosultságokat, a tulajdon minden részjogosítványát teljes egészében megszünteti.

Álláspontunk szerint a támadott törvényi rendelkezések vagyoni értékű jogot vontak el tőlünk a hivatkozott normatív aktussal, megfelelő ellentételezés nélkül, s így tulajdonának az értéke a vitatott törvényi rendelkezések hatályosulása következtében számottevően és ellentételezés nélkül csökkent

ad 2

Alapjogi érvelésünk második szakaszában hivatkozunk arra, hogy a Rendelkezés által megvalósított korlátozás sem az alapjogvédelemben általános szükségességi-arányossági tesztnek, sem a tulajdon védelme körében alkalmazandó speciális közérdekűségi tesztnek nem felel meg.

A tulajdonhoz való jog korlátozható, a korlátozás azonban akkor alkotmányos, ha az másik jog védelme vagy érvényesülése, illetve valamely alkotmányos cél érdekében történik, mely más módon nem érhető el, továbbá ha a korlátozás arányban áll az elérni kívánt cél fontosságával. [lásd: 49/2007. (VII. 3.) AB határozat, ABH 2007, 967, 976.]

Álláspontunk szerint nem áll fenn olyan közérdek, mely a Rendelkezések által érintett szerzői jogosultságok alanyának megváltoztatását vagy a szerzői jogi jogviszonyokba történő beavatkozást igényelné. A jogalkotó a Rendelkezés indoklásában sem közérdekre sem gazdaságpolitikai célra nem hivatkozott.

A fentieket összegezve, álláspontunk szerint a támadott Rendelkezés hatálybalépésével sérült a

tulajdonhoz való jogunk, mert alkotmányos tulajdonjogi pozíciónak minősülnek egy szerzői jogi jogosult vagyoni jogai is, ezért elvonásuk a tulajdonjog sérelmét jelenti.

3.3 A vállalkozáshoz való jog sérelme – a vállalkozásunk működésének ellehetetlenítése

Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a vállalkozáshoz való jog alapjog, mely azt jelenti, hogy bárkinek Alaptörvényben biztosított joga a vállalkozás, azaz üzleti tevékenység kifejtése.

A fenti követelmény nem lehetőség, opció a Magyar Államnak, hanem kötelesség, ezért is szögezi le az 3001/2016. (I. 15.) AB határozat, Indokolás [60], hogy az „*Alkotmánybíróság gyakorlatában a foglalkozáshoz, vállalkozáshoz való alapjog a szabadságjogokhoz hasonló védelemben részesül az állami beavatkozások és korlátozások ellen.*”

Egy tervező cégben létrehozott tervezési dokumentációk felhasználásának engedélyezése a vállalkozáshoz való jog gyakorlását jelenti, amit a megsemmisíteni kért törvényi Rendelkezések a meghatározott tervdokumentációk vonatkozásában kizárólag az államnak biztosítanak. A „monopolista állam” ugyanakkor szabadon dönthet arról, hogy e tevékenység gyakorlását átengedi-e más vállalkozónak.

Utalunk a korábbi beadványunkban kifejtettekre, mely szerint a támadott Rendelkezés egyértelműen alaptörvény-ellenesek, mivel megfosztanak bennünket a szabad vállalkozástól azzal, hogy a Magyar Állam tulajdonába vonják a társaságunk munkájához kapcsolódó vagyoni jogokat, az általunk megszerzett tervdokumentációk hasznosításának jogát. A Rendelkezés ezen túl szintén nem biztosítja a tisztességes verseny feltételeit, mivel a tulajdonelvonás társaságunk privatizáció során történő létrejötte miatt történik, holott a Rendelkezéssel érintett tervdokumentációk nem is kizárólag állami forrásokból megépülő, nem közcélú épületekre is vonatkoznak. Ezzel a Rendelkezés jogtalan előnyt biztosít azoknak a tervezőcégeknek, amelyek állami forrásból építettek, de a vagyonomérlegben szerepeltek az érintett tervdokumentációk.

Az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján „[a] gazdaság nem-természetes személy jogalanyainak (beleértve a szövetkezeteket is) gazdasági-szervezeti önállósága azon az alkotmányos követelményen nyugszik, hogy az ország gazdasága piacgazdaság, azaz nem tervgazdaság, azaz nincsen minden gazdasági, vállalkozási tevékenységet behálózó és államilag, központilag vezérelt gazdasági irányítási- és szervezetrendszer. Ez a követelmény a piacgazdaságot deklaráló tételből – különös tekintettel a 21/1994. (IV. 16.) AB határozat indokolásában mondottakra [ABH 1994, 119.] – levezethető.

Jelen esetben a Rendelkezés mind vállalkozási tevékenységünket, mind gazdálkodási önállóságunkat jelentősen és alaptörvény-ellenesen korlátozza, így megsemmisítése indokolt.

Tisztelettel:

NYÍRTERV-PLUSZ Kft.
panaszos

Mellékletek:

- M/1 – [redacted] átalakulásával kapcsolatos teljes dokumentáció
- M/2 – [redacted] cégkivonata 1992. december 10. napján hatályos adatokkal
- M/3 – [redacted] szerzői jogi szabályzata